

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie zażalenia, wniesionego przez obrońcę X. Y. - sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, na postanowienie Sądu Najwyższego Izba Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt I ZI 4/23, o odmowie uwzględnienia wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego o zawieszenie postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y.,
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2025 r.,
z urzędu,
na podstawie art. 22 § 1 k.p.k.

postanowił:

**zawiesić postępowanie w sprawie o sygn. II ZO 22/24
z uwagi na wystąpienie w sprawie długotrwałej przeszkody
uniemożliwiającej jego prowadzenie.**

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 13 stycznia 2023 r. Instytut Pamięci Narodowej Oddziałowa Komisja Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w K. sygn. [...] zwrócił się do Sądu Najwyższego o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. o

czyny z art. 165 § 2 kk z 1969 r. oraz art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN.

Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZI 4/23, zaś do jej rozpoznania został wyznaczony skład orzekający: SSN Marek Motuk (przewodniczący), SSN Zbigniew Korzeniowski oraz SSN Marek Siwek (sprawozdawca). Termin rozpoznania sprawy został wyznaczony na dzień 14 lutego 2024 r.

W toku rozpoznania sprawy, obecny na posiedzeniu Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego wniósł o zawieszenie postępowania do czasu wyjaśnienia statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej wskazując, że nie tylko w przestrzeni medialnej, publikacjach fachowych, ale i w orzecznictwie – w szczególności w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie II ZIZ 14/23, wskazuje się na wady strukturalne związane z obsadą Izby Odpowiedzialności Zawodowej i potencjalną skutecznością jej powołania.

Sąd Najwyższy postanowieniem wydanym na posiedzeniu jawnym w dnia 14 lutego 2024 r., nie uwzględnił wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego wskazując, iż powołane we wniosku okoliczności nie stanowią okoliczności uzasadniających zawieszenie postępowania w sprawie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obrońca sędziego, zaskarżając je w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający decydujący wpływ na jego treść, a polegający na bezzasadnym uznaniu jakoby nie było podstaw prawnych do zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy oczywista wadliwość utworzonej Izby Odpowiedzialności Zawodowej w Sądzie Najwyższym, jak również składu osobowego tejże Izby budzą bardzo poważne wątpliwości prawne. W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zawieszenie postępowania.

Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą II ZO 22/24, a do jej rozpoznania zostali wyznaczeni SSN Wiesław Koziół (przewodniczący), SSN Krzysztof Staryk i SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca). Posiedzenie

wyznaczone do rozpoznania sprawy na dzień 16 stycznia 2025 r. zostało odwołane z uwagi na treść pisma SSN Krzysztofa Staryka z dnia 10 stycznia 2025 r., w którym wnosi o niewyznaczanie spraw z jego udziałem i powstrzymuje się od orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej do czasu rozpoznania powództwa z dnia 16 września 2024 r. o ustalenie, że sędzia ten nie jest uprawniony do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, sygn. I ZPU 19/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej. Sąd rozpoznający sprawę w przedmiocie zezwolenia lub odmowy zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej tworzy zawsze trzech sędziów. Powyższe ma także zastosowanie w przypadku rozpatrywania zażaleń na postanowienia wydane przez Sąd Najwyższy Izbę Odpowiedzialności Zawodowej w I instancji.

W takiej sytuacji, z uwagi na treść pisma SSN Krzysztofa Staryka z dnia 10 stycznia 2025 r. zachodzi konieczność uzupełnienia składu orzekającego w sprawie o sygn. II ZO 22/24 o jednego sędziego.

Zgodnie z art. 22a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Izba Odpowiedzialności Zawodowej, w której ma być rozpatrywane zażalenie, składa się z 11 sędziów Sądu Najwyższego. Poza sędziami wyznaczonymi początkowo do rozpoznania sprawy o sygn. II ZO 22/24, sędzią SSN Zbigniewem Korzeniowskim wyłączonym z mocy prawa (orzeka w sprawie I ZI 4/23) oraz SSN Pawłem Grzegorzczakiem, wobec którego wstrzymano wykonanie postanowienia Prezydenta RP z dnia 17 września 2022 r., nr 1130.81.2022, do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego zostali również wyznaczeni: Tomasz Demendecki, Marek Dobrowolski, Marek Motuk, Marek Siwek, Maria Szczepaniec i Paweł Wojciechowski. Jednakże tych sześcioro sędziów wskazanych jako ostatni, zostało powołanych na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W tym kontekście należy zauważyć, że uzupełnienie składu orzekającego w niniejszej

sprawie o jednego sędziego spośród wskazanych sześciu, skutkowałoby nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszałoby prawo strony do niezależnego, bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Traktatu o Unii Europejskiej.

Z uwagi na szeroko opisane w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r. o sygn. II ZIZ 14/23 stanowisko, w którym wskazano na ustrojową wadliwość opisywanego organu z udziałem wskazanych sędziów, prowadzącą do stwierdzenia, że ukształtowana w taki sposób Izba nie spełnia wymogów, by uznać wskazany organ za niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd, powielanie zawartej tam argumentacji nie jest konieczne.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że – opierając się na przepisach rangi ustawowej – nie jest możliwe delegowanie do rozpoznania sprawy sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w innej Izbie, którego powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie byłoby wadliwe. Wprawdzie zgodnie z art. 35 § 3 ustawy o SN sędzia SN może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do udziału w rozpoznaniu określonej sprawy, jednak art. 35 § 4 wprost wyklucza możliwość zastosowania tego przepisu do Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Dodać należy, że przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym w takiej sytuacji nie przewidują możliwości przekazania sprawy do innej Izby tego Sądu.

Oznacza to, że w wyżej wskazanej sytuacji faktycznej i prawnej nie ma możliwości obecnie utworzenia, spośród sędziów Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądy Najwyższego, niezależnego i niezawisłego sądu, którego orzeczenie wydane w tej konkretnej sprawie nie byłoby obarczone bezwzględną przyczyną odwoławczą i dlatego też należało postępowanie w sprawie zawiesić, do czasu ustąpienia przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

